

דברי תורה

מאת נ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שנאמרו בסעודת תנאים של בת בנו הרה"ג רבי יואל משה מרדכי שליט"א

מוצש"ק פרשת לך לך תשפ"ג לפ"ק

יוצא לאור ע"י מכון מעדני מלך וויען - גליון אלף שכ"ז

ונראה בהקדם לבאר מאמרם (סוטה יב.) כל הנושא אשה לשם שמים' מעלה עליו הכתוב כאילו ילדה ע"כ.

ויש להבין למה לא אמר הנושא אשה 'לשם מצוה', לקיים מצות פרו ורבו, ולאיוזה סיבה תיארנו הנישואין 'לשם

שמים'. ונראה דהנה כבר דברנו בשבוע העל"ט (בסיום מסכת יבמות), דאיתא בגמרא (חגיגה יב.) מאי שמים, במתניתא תנא

אש ומים, מלמד שהביאן הקב"ה וטרפן [עירבן] זה בזה ועשה מהן רקיע ע"כ. וכן פירש רש"י ויקרא אלקים לרקיע

שמים (בראשית א-ח), אש ומים, שערבן זה בזה ועשה מהם שמים ע"כ. וזיווג זו של אש ומים היא פליאה עצומה

שיתקיימו יחד, כי המים מכבים האש, או האש עושה מהמים אד ומתכלה, וכאן מתקיימים יחד. ועל זה נאמר

(איוב כה-ב) עושה שלום במרומיו, וברש"י אש ומים בלולין, ואין מים מכבין את האש ע"ש. ואנו מתפללים (בתפלת שמונה

עשרה) כן יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל.

אך אכתי יש להבין למה נקרא שמים חסר א', הוי ליה לקרות הרקיע אש-מים. ושמעתי שזהו להורות

שבשביל שלום צריכין לוותר, לכן נעלם האות א'. והיינו כי האש והמים הם השונאים היותר גדולים, שאחד מכלה

חבירו, ואי אפשר שיתאחדו יחדיו, אבל כאשר אחד מוותר לחבירו הם יכולים להתקיים יחד. אך אכתי תקשה למה

צריך האש לוותר, יותר ראוי שהמים יוותר, כי יש לו שלש אותיות, והאש יש לו רק שני אותיות. אך גם בזה יש רמז,

כי מי שהוא יותר אש צריך לוותר. ומי שטבעו רותח יש לו לוותר גם עד חציו ממהותו, וזהו גם כאשר חבירו לא רוצה

אודה ה' מאד בפי ובתוך רבים אהללנו, שזכיתי ליקח חבל בשמחת התנאים של נכדתי, ויעזור ה' שיבנו

ביחד בית נאמן בישראל לתפארת אבותינו.

השידוך הלז קרוב מאד ללבי, כי כ"ק אבא מארי זצ"ל היה בנערותו תלמיד מהגה"ק בעל אור פני

יהושע מגלאנטא זצ"ל, בהיותו בחור בר מצוה, וכל ימיו היה מדבר מהרושם של השבתות הקדושות אצל רבו. והיה

מספר, כי בעת שהיו נפגשים אביו הגה"ק מסערדאהעלי זצ"ל עם רבו מגלאנטא זצ"ל, היו מחבקים זה את זה

ונושקים על פניהם, מגודל האהבה שהיה פעם בין חכמי ישראל. עוד זכות יש לי בשידוך זו, כי בימי בחרותי קבלתי

התרת הוראה מוקינו של החתן זצ"ל, חמשה דורות, הגה"צ מריסקווע זצ"ל, זכותם יגן על כולנו.

*

בפרשתנו נאמר, ויעתק משם ההרה מקדם לבית אל ויט אהלה וגו' (יב-ח). ברש"י אהלה כתיב, בתחלה

נטע את אהל אשתו ואחר כך את שלו (ב"ר לט-טו) ע"כ. התורה מספרת את העדינות של אברהם, שכיבד את אשתו

יותר מגופו (יבמות סב.), ונטע אהלה תחלה. – ושוב נאמר בפרשה כאשר חזר אברהם ממצרים, וילך למסעיו מנגב ועד

בית אל, עד המקום אשר היה שם 'אהלה' בתחלה (יג-א). ויש להבין למה נאמר גם כאן 'אהלה', הלא כאשר חזר היה

לו כבר שם גם אהלו.

בארץ לארכה ולרחבה (יג-ז), אם כן לא היתה עדיין ישיבת ארץ ישראל מצוה, דעוד לא החזיק בה ע"ש.

אך שרה אמנו היתה אשה כשרה שעושיית רצון בעלה, והגם דטלטול הדרך לשנות מארץ לארץ היתה קשה עליה, עם כל זה היתה עזר כנגדו והלכה עמו. וכיון שאברהם היה מופלג במדת הכרת הטוב, וכמבואר ברמב"ן (יט-ט) שלכן הלך להציל את לוט, הגם שהיה בזה מסירת נפש לעמוד בקשרי המלחמה, כיון שלוט הלך עמו יחד להיות לו לצוות, על כן מסר נפשו עליו להכיר לו טובה על פעולתו ע"ש. ולכן גם לשרה שילם אברהם, וטרח להקים אהלה תחלה, עבור העזר כנגדו, שהלכה עמו כל הדרך, עם כל הקישויים שהיה כרוך בזה.

והנה אמרו (בבא מציעא נט.) לעולם יהא אדם זהיר בכבוד אשתו, שאין ברכה מצויה בתוך ביתו של אדם אלא בשביל אשתו שנאמר (יב-ט) ולאברם היטיב בעבורה, והיינו דאמר להו רבא לבני מחוזא, אוקירו לנשייכו נכבדו נשותיכם כי היכי דתתעתרו ע"כ. וכמו כן זכה אברהם אבינו להיות כבד מאד במקנה בכסף ובזהב, ונשתנה מצבו מרגע לרגע להתעשר, ולאברם היטיב בעבורה, ויהי לו צאן ובקר וחמורים ועבדים ושפחות ואתונות וגמלים. ותלה אברהם שכל זה בא לו 'בעבורה', היינו עבור מה שהוא עשה בעבורה לכבדה יותר מגופו. ולכן כאשר הלך עם כל רכושו חזרה, וילך למסעיו וגו' עד המקום אשר היה שם 'אהלה' בתחלה, רצה לרמוז בזה שכל רכושו אשר רכש כעת היתה בזכות שנטע אהלה תחלה קודם לאהלו, ואוקירו לנשייכו כי היכי דתתעתרו.

ובקשרי שידוכין אלו, שהכלה נאה וחסודה, מחונכת להיות עזר כנגדו, להיות אשה כשרה שעושיית רצון בעלה, ולעומת זה החתן מגודל בבית לשם ולתפארת, לכבד את אשתו יותר מגופו, וכאשר כל אחד מוותר מעצמו לאחרים, זהו שידוך לשם 'שמים', שיוכלו להתאחד להיות אחד. ויזכו לבנות בית נאמן בישראל מתוך שמחה וטוב לבב, בבנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצות, עדי נזכה לראות בישועתן של ישראל בביאת בן דוד בב"א. ■

לוותר אפילו זיו כל שהוא, כי האש ויותר חציו והמים לא ויותר כלל, וללמד בא לבני אדם כי כאשר מוותרים זה לזה יכולים לדור בשלום גם אש ומים יחד.

ודבר זה נוגע ביותר בעת הנישואין, אשר כשם שאין פרצופיהן שוות כך אין דיעותיהן שוות (ירושלמי ברכות ט-א), וצריכין לחיות יחד באהבה אחזה שלום וריעות, ולא יתכן זאת רק כאשר ילמדו לוותר זה על זה, וילמדו מהרקיע שנקרא שמים, שעירב ה' יחד אש ומים והם עומדים יחד, ונקרא שמים, להורות שהאש ויותר כדי לחיות יחד בשלום. ועל זה אמרו כל הנושא אשה 'לשם שמים', שמתבונן ללמוד מהשם 'שמים', הם יזכו לדור יחד כאילו ילדה, כמו אב ובתו, ושלום יהא תמיד במחניהם. – וכלל זו שייך בכל מעשי האדם, כאשר צריכין להתאחד עם אחרים, כגון שותפים ושכנים וכו', הורו לנו חז"ל (אבות ב-ב) כל מעשיך יהיו 'לשם שמים', ללמוד חשיבות ענין הוויתור בכל מעשי האדם, כדי שיוכלו להתאחד יחד בשלום ושלום.

*

והנה צוה ה' לאברהם לך לך מארצך וגו' אל הארץ אשר אראך (יב-א), אבל לשרה לא היתה ציווי לעזוב את הארץ, והרי שנינו (כתובות קי.) שלש ארצות לנישואין, יהודה ועבר הירדן והגליל [נשאם נשא אשה באחת מהן, אינו יכול לכופה לילך אחריו מארץ לארץ]. ואם כן אין חיוב על שרה ללכת עם אברהם, ומכל מקום לקח אותה אברהם בדברים, לפייסה שתלך עמו. וכמבואר בזה"ק בפרשתנו (עט.), ויקח אברם את שרי אשתו (יב-ה), מהו ויקח, המשיך אותה בדברים טובים, כי אין רשות להוציאה ללכת לארץ אחרת בלי רצונה ע"ש.

ובמשך חכמה בפרשתנו העיר, הא הכל מעלין לארץ ישראל (שם קי.), וכופה האיש את אשתו לעלות. ואז גם כן היתה ישיבת ארץ ישראל מצוה, וכדאיתא (יבמות סד.) זכר לדבר, ויהי מקץ עשר שנים וגו', שאין ישיבת חוץ לארץ (עולה לו) מן המנין ע"ש. וכתב דלפי מה שדרשו (בבא בתרא ק.) שאברהם קנה הארץ בהילוך, דכתיב קום התהלך